

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

PLENUL

HOTĂRÂREA nr. 43

din 05 martie 2020

Prin cererile formulate de domnul Gheorghe Stan (procuror șef la acea dată), doamna procuror Adina Florea, doamna procuror Mihaiela Iorga Moraru, domnul procuror Sorin Iasinovschi și doamna procuror Zarafina Puiu - din cadrul Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție, înregistrate sub nr. nr. 6922/03.04.2019 și nr. 216992/03.04.2019, s-a solicitat Consiliului Superior al Magistraturii apărarea independenței sistemului judiciar.

Solicitarea apărării independenței sistemului judiciar a vizat: afirmațiile domnilor procurori Bogdan Pîrlog și Sorin Lia cuprinse în comunicatul Asociației „Inițiativa pentru justiție”, ai cărei copreședinți sunt, comunicat datat 30.03.2019 și preluat integral de site-ul de știri comisarul.ro la data de 01.04.2019 sub titlul „Dezvăluiri incredibile! Sluga PSD Savonea a fost mielușea smerită în fața președintelui, la Cotroceni! După, l-a înfierat proletar la cererea Partidului!” și afirmațiile domnului procuror Cosmin Iordache din cadrul Direcției Naționale Anticorupție, formulate cu ocazia unui interviu luat de jurnalista Ioana Ene Dogioiu, interviu publicat de site-ul de știri ziare.com la data de 01.04.2019, sub titlul „Un procuror rupe tăcerea: Adevărurile nespuse despre „abuzuri”, „victime” și „destine frânte”. „Nu vreau să îmi fie rușine că am tăcut!”.

În motivarea cererilor, s-a susținut că domnii procurori Bogdan Pîrlog, Sorin Lia și Cosmin Iordache, în cuprinsul comunicatului, și, respectiv, al interviului, fac afirmații extrem de grave cu privire la sistemul de justiție din România, cu privire la probitatea morală și profesională a unor judecători și procurori, încălcând grosolan obligația de rezervă și afectând grav independența sistemului.

Analizând cererile formulate, verificările efectuate de Inspecția judiciară, comunicate prin raportul nr. 19-1889/05.11.2019 și văzând înscrisurile atașate, Plenul reține următoarea situație de fapt:

La data de 01 aprilie 2019, pe site-ul de știri „comisarul.ro”, a fost dat publicității articolul cu titlul „Dezvăluiri incredibile! Sluga PSD Savonea a fost mielușea smerită în fața președintelui, la Cotroceni! După, l-a înfierat proletar la cererea Partidului!”, care a preluat integral comunicatul din data de 30.03.2019 al Asociației „Inițiativa pentru justiție”, în care autorii comunicatului - magistrații procurori Pîrlog Bogdan și Lia Sorin, în calitate de co-președinți ai Asociației, în contextul exprimării unor opinii personale privind modificările aduse legilor justiției cu referire la înființarea Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție ca secție în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, concluzionează că „(...) au fost aduse o serie de modificări legilor justiției, având ca efect (...) afectarea statutului procurorilor și instituirea unor mecanisme de control și presiune asupra magistraților (prin înființarea Secției pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție, reorganizarea Inspecției Judiciare, creșterea puterilor Ministrului Justiției, atât în ceea ce privește numirile și revocările în și din cele mai importante funcții de conducere din ministerul public, cât și în ceea ce privește controlul asupra procurorilor, modificarea regimului răspunderii patrimoniale a magistraților pentru erori judiciare).

În dezvoltarea acestei analize, domnul procuror Bogdan Pîrlog a arătat că „în ceea ce privește Secția pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție, aceasta apare ca fiind înființată din două motive principale: pe de o parte, pentru a asigura impunitatea magistraților corupți, agreați de putere, cu riscul refacerii rețelelor de corupție din anii '90 și din prima parte a anilor 2000, pe de altă parte, pentru a acționa ca un organ represiv, care să poată fi folosit împotriva magistraților incomozi - aspecte cu privire

la care magistrații au atras atenția încă de la momentul punerii în discuție a înființării acestei secții speciale.

Acești magistrați au fost considerați alarmiști. Din păcate însă, după începerea activității secției speciale, temerile magistraților au fost confirmate, în special, de comunicările publice ale secției. Din aceste comunicări oficiale rezultă o discrepanță între situația de fapt descrisă și încadrarea juridică dată faptelor cercetate, discrepanță pe care o poate remarca orice persoană care posedă cunoștințe elementare de drept penal. (...)

S-a clamat că secția specială pentru magistrați va fi o unitate de elită. Constatăm însă că persoanele care au fost numite în cadrul acesteia nu fac parte din elita corpului procurorilor: actualul procuror-șef a avut o activitate de investigare ne semnificativă la un parchet de pe lângă o judecătorie mică, apoi a funcționat ca procuror „de instanță”, după care a ocupat o funcție de conducere și, ulterior, a funcționat ca inspector judiciar.(...)

Domnul procuror Sorin Lia a contrazis susținerile doamnelor Lia Savonea și Dana Gârbovan referitoare la numirea procurorilor cu funcții de conducere și de execuție în cadrul Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție, arătând că “acestea nu sunt făcute de Consiliul Superior al Magistraturii, ci de către o minoritate din cadrul Secției pentru judecători din cadrul CSM, diferența de nuanță fiind semnificativă.”

În final, cu privire la comunicatul emis în nume propriu de doamna Lia Savonea, Președintele Consiliului Superior al Magistraturii și intitulat pretențios „Apel public al Președintelui Consiliului Superior al Magistraturii pentru respectarea independenței justiției”, cei doi magistrați au arătat că: „De asemenea, apreciem că doamna Lia Savonea și susținătorii săi fideli din cadrul Secției pentru judecători sunt responsabili de selectarea persoanelor care compun actuala secție specială de represiune împotriva magistraților”. “Considerăm că doamna Lia Savonea este principala responsabilă pentru situația vulnerabilă în care se găsește corpul magistraților și pentru dezastrul prefigurat al sistemului judiciar. Nu vreun dușman din exteriorul sistemului judiciar ne-a adus în acest punct, ci acțiunile din interior”.

Tot la data de 01 aprilie 2019, sub titlul „Un procuror rupe tăcerea: Adevărurile nespuse despre „abuzuri”, „victime” și „destine frânte”. „Nu vreau să îmi fie rușine că am tăcut!”, site-ul de știri „ziare.com” a publicat interviul luat de jurnalista Ioana Ene Dogioiu procurorului Cosmin lordache de la Direcția Națională Anticorupție, ocazie cu care magistratul procuror a făcut o serie de declarații.

Răspunzând la întrebarea "Palavră, ziceți, dar avem o Secție de investigare a magistraților care pe acest argument a fost înființată. Cum apreciați existența și începutul activității SIIJ?", domnul procuror lordache Cosmin a afirmat:

„Temerea e, în primul rând, ca SIIJ a apărut pentru aducerea în „matca lor constituțională” a magistraților cu gura mare sau care au deranjat oameni politici. Colegii spun că activitatea din ultima perioadă a secției nu risipește aceste temeri.

Ca să ajungi procuror la SIIJ, îți trebuie 18 ani de vechime în profesie, dar anii sunt relevanți numai dacă i-ai muncit în compartimente operative. Dacă ai activat în Ministerul Public pe la resurse umane, la protocol sau ai fost mai mult șef, ce garanție îmi oferi mie că faci o anchetă profesionistă, că nu produci încadrări juridice sa le zicem inedite?

Sunt curios ce au prezentat la mapa de lucrări o parte din cei care au fost selectați la SIIJ. În general, nu vorbesc de SIIJ, nu poți selecta un procuror într-o structură importantă de parchet doar pentru că și-a înregistrat colegii în discuții private, că se pensează ori că stă încruntat cu ochelari pe nas.

Nu te poate ancheta un procuror care nu a văzut de vreo 10 ani un dosar penal, care nu a făcut niciodată anchetă proprie. La interviul de selectare a procurorilor aș fi vrut să văd că sunt întrebați candidații, de exemplu, dacă au promovat în funcții de execuție prin concurs, care sunt ultimele dosare importante soluționate, care sunt elementele constitutive ale infracțiunii de luare de mită sau abuz în serviciu. Întrebări privind părerea pe care candidații o au despre ei înșiși nu sunt relevante".

La întrebarea „Care este diferența dintre SIIJ și secția pentru magistrați care exista în DNA?", domnul procuror lordache Cosmin a susținut că:

„DNA a avut o competență extrem de redusă în ce-i privește pe magistrați.

Competența DNA era dată de nevoi specifice de anchetă în dosarele de corupție. Nu se compară cu această nouă structură care are o competență vastă.

SIIJ este însă o structură nefuncțională, cu stoc uriaș de dosare, cu personal insuficient, fără poliție judiciară, fără extindere teritorială, fără specialiști, fără o grămadă de lucruri. Dacă mâine un judecător ia mită la Suceava sau la Timișoara, e liniștit, e improbabil să fie prins.

SIIJ a fost înființată din cauza temerii că DNA șantaja judecători ca să obțină condamnări în dosarele instrumentate. De ce această temere nu există vizavi de SIIJ?”

Raportat la afirmațiile celor trei magistrați procurori, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii constată existența unui cadru legal privind înființarea Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție și a unor proceduri ce respectă criteriile de transparență și profesionalism privind numirea în funcție a magistraților procurori ce activează în cadrul secției,

Astfel, prin OUG nr. 90/2018 din data de 10.10.2018 privind unele măsuri pentru operaționalizarea Secției de investigare a infracțiunilor din justiție, în considerarea art. 3 alin. 1 din Legea nr. 207/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, s-a statuat funcționarea și operaționalizarea Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție, începând cu data de 23.10.2018.

Totodată, au fost stabilite calendarul și procedura privind organizarea și finalizarea concursurilor pentru numirea în funcțiile de procuror șef al secției menționate și pentru numirea procurorilor cu funcție de execuție în cadrul Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție.

Pe rolul Curții Constituționale s-a aflat obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor legii pentru aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului cu nr. 90/2018 privind unele măsuri pentru operaționalizarea Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție, formulată de un număr determinat de deputați aparținând unor grupuri parlamentare, procedură ce s-a finalizat prin decizia nr. 137/13.03.2019, prin care Curtea Constituțională a respins motivat obiecția respectivă, constatându-se că „Legea pentru aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului cu nr. 90/2018

privind unele măsuri pentru operaționalizarea Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție este constituțională în raport de criticile formulate", decizia fiind definitivă și general obligatorie, cu precizarea că a conținut 3 opinii separate și o opinie concurentă.

Constatându-se cadrul legislativ și constituțional mai sus expus și, dat fiind faptul că hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii, privind numirea domnilor/doamnelor Stan Gheorghe - procuror șef secție, Florea Adina, Iasinovschi Sorin, Iorga Moraru Mihaiela, Zarafina Puiu și Marin Nicolae, ca magistrați procurori în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția pentru investigarea infracțiunilor din justiție, nu au fost anulate sau revocate într-o procedură judiciară și beneficiază de o prezumție de legalitate, se reține îndeplinirea condițiilor legale privind investirea și funcționarea acestor magistrați procurori, în cadrul structurii de parchet în discuție.

Legalitatea procedurilor este consfințită de hotărârile Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1047/21.11.2018 privind aprobarea organizării concursului privind funcțiile de execuție în cadrul secției; nr. 17/14.02.2019 privind desemnarea psihologului; nr. 26/19.02.2019 privind validarea concursului pentru numirea procurorilor cu funcție de execuție din cadrul Secției pentru Investigare a Infracțiunilor în Justiție.

În conformitate cu prevederile art. 30 alin. (1) din Legea nr. 317/2004 privind organizarea Consiliului Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare *„Secțiile corespunzătoare ale Consiliului Superior al Magistraturii au dreptul, respectiv obligația corelativă de a se sesiza din oficiu pentru a apăra judecătorii și procurorii împotriva oricărui act de imixtiune în activitatea profesională sau în legătură cu aceasta, care ar putea afecta independența sau imparțialitatea judecătorilor, respectiv imparțialitatea sau independența procurorilor în dispunerea soluțiilor, în conformitate cu Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și împotriva oricărui act care ar crea suspiciuni cu privire la acestea. De asemenea, secțiile Consiliului Superior al Magistraturii apără reputația*

profesională a judecătorilor și procurorilor. Sesizările privind apărarea independenței autorității judecătorești în ansamblul său se soluționează la cerere sau din oficiu de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii”.

Potrivit art.75 alin. (3) din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare: „*Sesizările privind apărarea independenței autorității judecătorești în ansamblul său se soluționează, la cerere sau din oficiu, de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, cu avizul fiecărei secții.*”

Principiile independenței și imparțialității magistraților sunt consfințite de art. 124 alin. (2) și (3) din Constituție, art. 2 alin. (3) și art. 3 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, precum și de art. 3 din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor, aprobat prin Hotărârea nr.328/2005 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii.

Referiri privind aceste principii se regăsesc și în reglementările internaționale, precum: Codul de conduită judiciară, intitulat și Principiile de la Bangalore; Principiile fundamentale referitoare la independența magistratului, adoptate la Milano în anul 1985 și confirmate de Adunarea Generală a ONU; Convenția de la Havana pentru prevenirea crimei și tratamentul delincvenților, adoptată la Congresul VIII al Organizației Națiunilor Unite; Raportul Singhvi către Comisia drepturilor omului a ONU din 1987 (pct. 75); Recomandarea (2000)19 a Comitetului de Miniștri al statelor membre privind rolul urmăririi penale în sistemul de justiție penală, adoptată la data de 06 octombrie 2000 la cea de-a 724-a reuniune a delegațiilor miniștrilor; Avizul nr. 17 (2014) al Consiliului consultativ al judecătorilor europeni, Strasbourg 24 octombrie 2014; Carta de la Roma (adoptată ca urmare a Avizului nr. 9 din 2014 al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni în atenția Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei) etc.

Independența nu este o prerogativă personală a magistratului, ci o responsabilitate a acestuia, care permite soluționarea unei cauze în mod onest, imparțial, prin analiza obiectivă a probelor, a argumentelor părților și a dispozițiilor legale. Aceasta îi este conferită magistratului în vederea protecției drepturilor

persoanelor care apelează la justiție pentru a beneficia de un act de dreptate și constituie un mijloc de a asigura și păstra încrederea publicului în sistemul judiciar.

Independența magistratului presupune o obligație fundamentală a fiecărei persoane care ocupă funcția de judecător și procuror de a-și dezvolta calitățile intelectuale și morale care stau la baza conduitei independente și imparțiale în soluționarea fiecărui caz. De aceea, principiul independenței magistratului poate fi înțeles doar în legătură cu principiul responsabilității/răspunderii acestuia pentru calitatea activității sale profesionale, iar echilibrul dintre aceste două principii creează condițiile procesului echitabil.

Obligații magistratului de a-și dezvolta calitățile intelectuale și morale care stau la baza conduitei independente și imparțiale în investigarea și judecarea fiecărui caz îi corespunde însă o obligație corelativă a statului de a asigura un mediu optim pentru realizarea actului de justiție, obligație ce include posibilitatea efectuării unor demersuri în situația în care se identifică derapaje în mesajele transmise cetățenilor, care conduc la diminuarea încrederii în justiție.

Potrivit art. 30 alin. 1 și 6 din Constituția României, *„libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, scris, imagini, sunete sau alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile, însă libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine”*.

Art. 10 paragraful 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului consacră libertatea de exprimare, arătând că *„orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare”* și că *„acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere”*.

Majoritatea drepturilor prevăzute de Convenția Europeană a Drepturilor Omului sunt drepturi condiționale, ceea ce înseamnă că ele permit ingerințe, ce sunt totuși supuse anumitor condiții, ținând cont de natura esențială a libertăților ocrotite.

Dreptul la libertatea de exprimare, de asemenea, nu este unul absolut, acesta fiind susceptibil de anumite restrângeri, în ipoteza în care folosirea libertății de

exprimare este îndreptată împotriva unor valori pe care statul le poate în mod legitim apăra, cum ar fi autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

În cauza Lesnik c. Slovaciei, Curtea observă că procurorii fac parte din sistemul judiciar și există un interes general de a beneficia de încrederea cetățenilor. *Chiar dacă într-o societate democratică cetățenii pot să critice modul de administrare a justiției și funcționarea care participă la realizarea acesteia, această critică trebuie să respecte anumite limite.* În speță, dacă anumite afirmații ale reclamantului pot trece drept judecăți de valoare, acuzațiile de luare de mită și abuz în serviciu depășesc acest nivel al criticii, în condițiile în care nu se bazează pe niciun element de probă.

Totodată, în cauza Skalka contra Polonia, Curtea a apreciat că instanțele nu pot fi ferite de critici asupra soluțiilor pe care le promovează ori a altor aspecte a activității lor, însă Curtea a considerat necesar să se realizeze o distincție între critică și un limbaj inadecvat.

Referindu-se la restrângerea libertății de exprimare în scopul garantării autorității și imparțialității puterii judecătorești, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în afacerea „Braford contra Danemarcei”, a decis că „interesul de a proteja reputația și a asigura autoritatea magistraților este superior aceluia de a permite o discuție liberă asupra imparțialității acestora”.

Or, analizând afirmațiile domnilor procurori Pîrlog Bogdan și Lia Sorin din cuprinsul comunicatului din data de 30.03.2019 al Asociației „Inițiativa pentru justiție”, preluat integral de site-ul de știri „comisarul.ro”, în articolul cu titlul „Dezvăluiri incredibile! Sluga PSD Savonea a fost mielușea smerită în fata președintelui, la Cotroceni! După, l-a înfierat proletar la cererea Partidului!” din data de 01.04.2019, precum și afirmațiile făcute de domnul procuror Iordache Cosmin cu ocazia interviului acordat la data de 01.04.2019, din perspectiva compatibilității cu libertatea de exprimare, Plenul apreciază că acestea sunt de natură să genereze suspiciuni cu privire la independența și imparțialitatea procurorilor din cadrul Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție, numirea lor și, nu în ultimul rând, în ceea ce privește sistemul judiciar în ansamblul său.

Mai mult, afirmând că prin înființarea Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție a fost instituit un mecanism de control și presiune asupra magistraților, iar această secție specială de „represiune împotriva magistraților” „apare ca fiind înființată din două motive principale: pe de o parte, pentru a asigura impunitatea magistraților corupți, agreați de putere, (...) pe de altă parte, pentru a acționa ca un organ represiv, care să poată fi folosit împotriva magistraților incomozi (...), în condițiile în care această secție a fost înființată prin voința uniceia autorități legiuitoare, respectiv a Parlamentului României, prin Legea nr. 207/2018, fiind promulgată de președintele României la data de 20.07.2018, și trecând controlul de constituționalitate post promulgare, domnii procurori Pîrlog Bogdan și Lia Sorin acreditează ideea îndepărtării acestei structuri de la un scop legitim, fiind sugerată lipsa de independență a magistraților procurori din cadrul acestei secții, în instrumentarea dosarelor, în afara cadrului legal, fiind pusă sub semnul întrebării și procedura de numire.

Totodată, afirmațiile domnului procuror lordache Cosmin care, la aceeași dată de 01.04.2019, a susținut că „Temerea e, în primul rând, că SIIJ a apărut pentru aducerea în „matca lor constituțională” a magistraților cu gura mare sau care au deranjat oameni politici” depășesc limitele unor critici admisibile și constituie, în mod evident, elemente de natură a afecta autoritatea de care magistrații ar trebui să se bucure în exercitarea funcției.

Impactul afirmațiilor celor trei procurori este cu atât mai puternic cu cât provin din interiorul sistemului, fiind concertate prin apariția lor în cursul aceleași zile.

Atât afirmațiile publice făcute de domnii procurori Pîrlog Bogdan și Lia Sorin, cât și cele făcute de domnul procuror lordache Cosmin reprezintă, în fapt, opinii personale tendențioase, de natură a pune în discuție credibilitatea procurorilor din cadrul Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție, încercându-se acreditarea ideii unei funcționări anormale și incorecte a sistemului judiciar, pe componenta de exercitare a atribuțiilor de serviciu ce le revin procurorilor Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție, parte a mecanismului justiției, în sensul

că instrumentează dosare penale împotriva magistraților incomozi și pentru aducerea în „matca lor constituțională” a magistraților cu gura mare sau care au deranjat oameni politici și nu pe bază de probe. De altfel, după cum s-a evidențiat în considerentele expuse anterior, aceste afirmațiile ale domnilor procurori, anterior expuse, nu au nici un suport probator.

Prin urmare, deși preocuparea legitimă asupra funcționării justiției este justificată, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii apreciază că remarcile proferate, nesustținute probator, cu conotații grave; limbajul inadecvat utilizat în aprecierea colegilor, precum și acreditarea ideii numirii unor procurori în funcții de execuție/de conducere în cadrul Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție în afara cadrului legal *depășesc limitele unor critici admisibile și sunt de natură să producă un impact negativ asupra credibilității sistemului judiciar, aducând atingere independenței sistemului judiciar în ansamblul său.*

Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 35 lit. f) cu referire la art. 30 alin. (1) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin vot direct și secret, cu majoritatea voturilor membrilor prezenți (10 voturi pentru "Admitere"; 5 voturi pentru "Respingere", 1 vot NUL):

PLENUL CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII HOTĂRĂȘTE

Art. 1 – Apărarea independenței sistemului judiciar ca urmare a cererii formulate de domnul GHEORGHE STAN (procuror la data formulării cererii), doamna procuror ADINA FLOREA, doamna procuror MIHAIELA IORGA MORARU, domnul procuror SORIN IAȘINOVSCI și doamna procuror ZARAFINA PUIU–din cadrul Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție.

Art. 2 - Prezenta Hotărâre nr. 43/05.03.2020 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii se comunică Inspecției judiciare și titularilor cererii.

Dată în București, la data de 05 martie 2020

Președinte,

Judecător Nicoleta Margareta ȚÎNȚ

